

Barne- og Likestillingsdepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref. #125085/1

Deres ref.

Dato 03.02.2009

Høring - endringer i barneloven § 30 tredje ledd

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for samfunnsendringer gjennom å styrke holdninger, kunnskap og strukturer for gjennomføring og overvåking av barns rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge og overvåker brudd på barnerettighetene, med spesielt fokus på sårbare grupper barn – herunder barn utsatt for vold og overgrep.

FNs barnekonvensjon

FNs barnekonvensjonens artikkel 19 pålegger statene å treffe tiltak ("...alle egnede lovgivningsmessige, administrative, sosiale og opplæringsmessige tiltak..") som beskytter barn mot alle former for fysisk og psykisk vold. Barnekomiteen har i sin General Comment nr.8 (2006) presisert at dette også må gjelde enhver form for korporlig avstraffelse i oppdragelsesøyemed. Fordi barn har behov for et særlig vern, går retten til beskyttelse mot vold, overgrep og utnyttelse lengre enn tilsvarende rettigheter etter de generelle menneskerettighetene. Det framgår av UNICEFs håndbok til barnekonvensjonen og FNs barnekomité at konvensjonen ikke tillater noen form for vold mot barn. Jf. Barnekonvensjonen, barns rettigheter i Norge, s. 254 flg.

Barneloven

Redd Barna har sett et behov for en avklaring i kjølvanet av Høyesteretts dom fra 2005, som var egnet til å skape usikkerhet omkring barns vern mot vold i oppdragelsen. Med departementets forslag tydeliggjøres innholdet i forbudet generelt og spesielt i forhold til bruk av vold i oppdragelsen. Redd Barna mener departementets definisjon av vold er god og mener det er viktig at det presiseres at vold både kan være av fysisk og psykisk karakter. Barneloven klargjør etter dette hva som er forbudte handlinger overfor barn, men den samme loven gir ikke adgang til å sette straff for brudd på lovens bestemmelser.

Redd Barna er tilfreds med det rettsvernet som her kommer til uttrykk, men ser at det er mangler ved det strafferettslige vernet barn gis mot vold. I høringsbrevet vises det til straffelovens bestemmelser om legemsfornærmelse og legemsbeskadigelse. Redd Barna ser

det som en svakhet at det ikke utdypes nærmere hvilke straffebestemmelser som kan komme til anvendelse ved psykisk vold. Redd Barna forutsetter at et effektivt vern for barn på dette området betyr et helhetlig strafferettslig vern. Det bes om at departementet konkretiserer det strafferettslige vernet i lovforarbeidene nærmere, med henvisning til andre aktuelle bestemmelser, enn de som dekker fysisk vold.

Redd Barna støtter departementets forslag om en tilføyelse og presisering i barneloven § 30 tredje ledd, slik at det går tydelig fram av ordlyden at all form for fysisk og psykisk vold mot barn er forbudt, også i oppdragelsesøyemed. Av pedagogiske hensyn er det viktig at forbudet framgår av barnelovens bestemmelse om innholdet i foreldreansvaret. Vi mener videre det er viktig at det i forarbeidene til barneloven trekkes en klar linje til de aktuelle straffebestemmelsene som kan sanksjonere brudd på barnelovens forbud.

Straffeloven

Barnelovens definisjon av vold i § 30 tredje ledd skal iflg. høringsbrevet og forarbeidene til den nye straffeloven danne grunnlag for det strafferettslige vernet. Redd Barna mener det er grunn til å understreke at barn som følge av sin sårbarhet skal ha et *særlig* vern mot vold. I vurderingen av om det foreligger ulovlig krenkelse av et barn skal terskelen for vold i de fleste tilfeller ligge lavere, enn ved lignende vurdering i forhold til voksne. Det er i utgangspunktet et uproposjonalt forhold mellom barn og voksne/foreldre i makt- og styrkeforhold som i stor grad skal påvirke vurderingen. I forholdet mellom foreldre og barn er det i tillegg et spesielt tillits- og avhengighetsforhold som gjør barna særlig sårbare for krenkelser.

I Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) Om lov om endringer i straffeloven slås det fast at det ikke er *".. tvil om at barn nyter det samme strafferettslige vern mot fysiske kroppskrenkelser som voksne. Departementet har overveiet å ta inn i straffeloven en bestemmelse som uttrykkelig fastslår dette, men har i lys av den forestående tilføyelse i barneloven, ikke funnet dette nødvendig. I tillegg kommer at en lovregulering av barns vern mot foreldres bruk av refselse i oppdragelsesøyemed, riktigst bør plasseres i barneloven."* jf. pkt 6.3.4.2, 7. avsnitt.

Det er ikke tilstrekkelig at barn innrømmes *det samme vernet* som voksne, slik det her formuleres i forarbeidene. Redd Barna kan ikke se at forarbeidene til straffeloven tar høyde for det særlige vernet barn har krav på i medhold av barnekonvensjonen, jf. ovenfor. Det er videre uklart hvilket strafferettslig vern barn har mot psykisk vold. Psykisk vold er ikke omfattet av straffelovens voldsbegrep med mindre den fører til en virkning på legemet, jf. Ot.prp. nr. 22 s.173 pkt.6.3.1. Redd Barna mener etter dette at det fortsatt er usikkert hvilket særlig vern barn har mot vold slik barneloven definerer begrepet.

Redd Barna mener det strafferettslige vernet mot vold må framgå av straffeloven.. Dette er nødvendig for å synliggjøre det særlige vernet barn har i medhold av barnekonvensjonen.

En slik synliggjøring vil være særlig verdifull i forhold til den nedre grensen for hva som ansees som vold, både fysisk og psykisk, og i forhold til vold i oppdragelsen. Når forbudet knyttes direkte opp til en strafferettslig sanksjon understrekes dessuten forholdets alvor.

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Marianne Borgen

Avdelingsleder Norgesprogrammet

Marianne Hagen

Rettighetsrådgiver

Kopi: Justisdepartementet, Lovavdelingen